

חינוך בפרשה- פרשת בהעלותך

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

מירון של היום

בחודש שעבר קראנו תיאורים על 'מסע מירון' בימי קדם. היציאה מירושלים בתום ה'מימונה' בשיירות חמורים ופרידות... ריענון ביריחו, שבת בבית שאן, ההגעה באמצע אייר לפאתי טבריה, קבר רבי מאיר בעה"נ, העלייה הרגלית מירונה, רכישת מים ומזון מהדרוזים, ובסוף, סוף סוף, 'חצר רשב'... 'והיום? 'קפיצה' במסוק הישר למנחת 'ראש פינה' ושאתל למירון, או במטוס לשדה תעופה מחניים, משם עם דרייבר להדלקת בויאן בחצר רשב". מיד טיסה לפולין להילולת רבינו הרמ"א בקראקא, וכבר באותו ערב לרימנוב, תפילה והדלקת נר על קבר רבינו מנחם מנדל ב"ר יוסף ביום פטירתו. ומינימום -אוטובוס ממוזג בכביש 6, ח"י רוטל קולה, כדאי הוא רבי שמעון!

מחודש או מקודש?

אמונים אנו, 'שלומי אמוני ישראל', על עקרון השמרנות, כפי שהגדיר זאת החת"ם סופר 'חדש אסור מן התורה'. אך איה הגבול בין ישן מקודש להווה מחודש? מתי שומרים בקנאות על 'עולמנו הישן' ומתי נטען 'הזמנים השתנו?' 'הצד-השווה בין מירון שנת תקע"ט לשנת תשע"ט הוא היעד. המטרה. תוויי הדרך אמנם שונים, האמצעים התפתחו, ה'כבישים' רובדו ו'הכלים' השתכללו, אך בתוך מערת רבי שמעון - התפילות, השתפכות הנפש, 'יום-כיפור בפנים' ושמחת תורה בחוץ' נותרו כשהיו. תהלים ברגש, דמעות רותחות, שמחה מרוממת. וגילו ברעדה. העבר נותר בהווה.

כך בכל תהליכי חיינו. אנו מאמינים ש'זאת התורה לא תהא מוחלפת'. 'התורה נותרה כשהיתה, רק הדרכים להשגתה מתפתחות מדי דור. בחינוך ילדינו זו סוגיא ושאלה מרכזית. גדולי ישראל שהקב"ה 'שְׁתַּלֵּם בכל דור דור, משמשים בס"ד בְּקַרְי איכות לוודא שאין משנים כחוט השערה ביעדים ובמטרות. ומאיך הריהם 'עיני העדה' המאירים דרכינו בנתיבים החדשים, בדרכים חלופיות, בשבילי 'מהדרין' מתעדכנים. להיות מזומן מול בעיות הזמן.

כמו פעם

מיוחד בין מחנכי דורו היה הרבי הק' מפיאסצנא הי"ד. בדור תהפוכות הציע מענה, התמודד חזיתית מול הנשירה, ופעל למזעור המגפה הרוחנית. וכה כתב בהקדמת ספרו המונומנטלי 'חובת התלמידים' "עלינו לְבַאֵר בְּרֵאשׁוֹנָה מה החלוק בין דור לְדוֹר, לְפָנֵי בְּדוֹרוֹת הַקְּדוּמִים לָנוּ כֹּל חֲנוּךְ שֶׁהוּא הָיָה מוֹעִיל, תְּלַמִּידֵי כֹּל מְלֻמְד וּבְנֵי כֹּל אֲב רַבָּם כְּכֹלָם הָיוּ עוֹבְדֵי ד', וְלֹא כֵן עֲתָה..."

"הוא דורש שהתלמיד יתקשר בקשר רגשי - עם המלמד ועם הנלמד. העולם סוחף, עלינו להיות סוחפים. ילד חי עם המון ריגושים, צבעים עזים, עולם תוסס. חייבים לתת לו חוויה רוחני מרגשת לא פחות! חובה לעדכן את דרכי החיבור! לא עוד שיעורים יבשים, לא לכללים נוקשים ולמוסכמות שאבד עליהן הקלח.

הג"ר שלמה וולבה היה מצטט את רבינו החזו"א "מלפנים היה תפקיד המשגיח 'לצעוק' על התלמידים. כיום, תפקידו לשמור שתלמידיו לא יפלו". שמעתי בשם א' הצדיקים זי"ע כי חזקיהו מלך יהודה גנז את ספר הרפואות שכתב שלמה המלך. וזאת למה? כי הספר כבר לא רלוונטי! המחלות אינן אותן מחלות, והתרופות ההן לא תרפאנה היום! חינוך דומה לעולם רפואה, מתעדכן ומתחדש... חובה על הרופא להתעדכן, ולא להטיל אשמה על הפציינט. יתעקש מלמד 'אני מחנך כמו פעם'. 'נשאלו 'היש בביתך מקרר, מיקרוגל ומזגן...? דור חדש וכלים חדשים! הרי מים נוזל החיים: בעבר שאבו מְבַאָר. היום פותחים ברז 'מודרני'. המים נותרו מים... וכך התורה שנמשלה להם...

מדור לדור

בשלהי פרשתנו הקב"ה מוכיח, כביכול, את מרים הנביאה. לאחר תפילת משה אומר הקב"ה 'אֲבִיָּהּ יִרְקֵךְ יִרְקֵךְ בְּפָנֶיךָ הֲלֹא תִפְלֵם שְׁבַעַת יָמִים'. העיר א' מגדולי זמננו שליט"א - כי רואים כאן את 'ירידת הדורות' והחובה לעדכן את דרכי החינוך. בפסוק, האב יִרְקֵךְ בְּפָנֶיךָ בתו, כביכול. והנה, בתרגום אונקלוס, שנכתב כעבור למעלה מאלף שנים, הנוסח מרוכך 'אֲלֹא אֲבִיָּהּ מְנַפֵּף נִזְפָּה בָּהּ'. לא יריקה, אלא נזיפה. אחרי כאלף שנים נוספות ביאר רש"י הק' את הפסוק, וכתב "ואם אביה הראה לה פנים זועפות. לא יריקה, ואפילו לא נזיפה פעילה, אלא מבע פנים בלבד...

ברור כי 'חדש אסור מן התורה'. התורה אינה מוחלפת, אך הדרך המובילה אליה חדשה. נכון ש'חדש' מרתיע, אך גם מאתגר ומחייב. נאמין בצדקת ה'דרך החדשה' ונגיע ליעד הישן!

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com